

6 SINIF

DİNAMİK

Paragraf Soru Bankası

Öğrenme Çıktısı Odaklı

Sözel Mantık ve Muhakeme

- Isınma Turu
- Ritmi Yakala
- Kontrol Noktası

MAARİF MODELİ'NE
UYGUN

turuncu

Tamamı
Video
Çözümlü

Akıllı Tahta
Uyumlu

mobıl
analiz

PARAGRAF DİNAMİK SORU BANKASI

6.SINIF DİNAMİK PARAGRAF SORU BANKASI

©Tudem Eğitim Hiz. San. ve Tic. AŞ

1476/1 Sokak No: 10/51 Alsancak / Konak / İZMİR

YAZARLAR: Tudem Yazı Kurulu

DİZGİ VE GRAFİK: Tudem Grafik Ekibi

BASKI VE CİLT: Özyurt Matbaacılık İnş. Taah. San. ve Tic. Ltd. Şti.

Saray Mahallesi 123. Cadde No: 2/1 Kahramankazan/Ankara

Tel: 0312 384 15 36

ISBN: 978-605-5637-41-5

YAYINEVİ SERTİFİKA NO: 45041

MATBAA SERTİFİKA NO: 46772

Tüm hakları saklıdır.

Bu yayının hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin önceden yazılı izni olmaksızın tekrar üretilemez, bir erişim sisteminde tutulamaz, herhangi bir biçimde elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt ya da diğer yollarla iletilemez.

www.tudem.com

turuncu

1. ÜNİTE: Paragrafta Anlam**Başlık, Konu, Anahtar Sözcük**

Isınma Turu	4
Ritmi Yakala-1	6
Ritmi Yakala-2	8
Kontrol Noktası-1	10
Kontrol Noktası-2	12

Ana Düşünce, Ana Duygu, Tema

Isınma Turu	14
Ritmi Yakala-1	16
Ritmi Yakala-2	18
Kontrol Noktası-1	20
Kontrol Noktası-2	22

Yardımcı Düşünce

Isınma Turu	24
Ritmi Yakala-1	26
Ritmi Yakala-2	28
Kontrol Noktası-1	30
Kontrol Noktası-2	32

Paragraf Yorumu

Isınma Turu	34
Ritmi Yakala-1	36
Ritmi Yakala-2	38
Ritmi Yakala-3	40
Ritmi Yakala-4	42
Ritmi Yakala-5	44
Ritmi Yakala-6	46
Ritmi Yakala-7	48
Kontrol Noktası-1	50
Kontrol Noktası-2	52
Kontrol Noktası-3	54

Kontrol Noktası-4	56
Kontrol Noktası-5	58
Kontrol Noktası-6	60
Kontrol Noktası-7	62

2. ÜNİTE: Paragrafta Anlatım**Anlatım Biçimleri**

Isınma Turu	64
Ritmi Yakala-1	66
Ritmi Yakala-2	68
Kontrol Noktası-1	70
Kontrol Noktası-2	72

Düşünceyi Geliştirme Yolları

Isınma Turu	74
Ritmi Yakala-1	76
Ritmi Yakala-2	78
Kontrol Noktası-1	80
Kontrol Noktası-2	82

Dil ve Anlatım Özellikleri

Isınma Turu	84
Ritmi Yakala-1	86
Ritmi Yakala-2	88
Kontrol Noktası-1	90
Kontrol Noktası-2	92

3. ÜNİTE: Paragrafın Yapısı**Giriş, Gelişme ve Sonuç Bölümleri**

Isınma Turu	94
Ritmi Yakala	96
Kontrol Noktası-1	98
Kontrol Noktası-2	100

Paragraf Oluřturma ve Tamamlama

Isınma Turu	102
Ritmi Yakala-1	104
Ritmi Yakala-2	106
Kontrol Noktası-1	108
Kontrol Noktası-2	110

Paragrafı İkiye Bölme ve Akışı Bozan Cümle

Isınma Turu	112
Ritmi Yakala-1	114
Ritmi Yakala-2	116
Kontrol Noktası-1	118
Kontrol Noktası-2	120
Kontrol Noktası-3	122

4. ÜNİTE: Görsel Okuma

Tablo ve Grafik Okuma

Isınma Turu	124
Ritmi Yakala-1	126
Ritmi Yakala-2	128
Kontrol Noktası-1	130
Kontrol Noktası-2	132

Görsel Yorumlama

Isınma Turu	134
Ritmi Yakala-1	136
Ritmi Yakala-2	138
Kontrol Noktası-1	140
Kontrol Noktası-2	142

5. ÜNİTE: Sözel Mantık ve Muhakeme

Tablo Yorumlama, Sıralama, Gruplama

Isınma Turu	144
Ritmi Yakala	146

Kontrol Noktası-1	148
Kontrol Noktası-2	150

Yer, Yön ve Konum Bulma

Isınma Turu	152
Ritmi Yakala-1	154
Ritmi Yakala-2	156
Kontrol Noktası-1	158
Kontrol Noktası-2	160

Şifreleme

Isınma Turu	162
Ritmi Yakala-1	164
Ritmi Yakala-2	166
Kontrol Noktası-1	168
Kontrol Noktası-2	170

6. ÜNİTE: Metin Türleri

Metin Türleri

Isınma Turu	172
Ritmi Yakala-1	174
Ritmi Yakala-2	176
Kontrol Noktası-1	178
Kontrol Noktası-2	180

DENEME SINAVLARI

Deneme Sınavı-1	182
Deneme Sınavı-2	190
Deneme Sınavı-3	198

Yanıt Anahtarı	206
----------------------	-----

TANIM

- Kendi içinde anlam bütünlüğü olan düşünce birimi, **paragraftır**.
- Paragraf, düşünce bütünlüğü sağlayan yani belli bir konu etrafında şekillenen cümlelerden oluşur.
- Paragrafta üzerinde durulan, sözü edilen her şey, **konuyu** oluşturur.

DİKKAT

- Bir paragrafta konuyu bulmak için şu sorulara cevap aranır:
-Bu paragraf ne anlatıyor?
-Bu paragrafta neyden bahsediliyor?
- Konu, genellikle tek bir sözcük veya kısa bir cümle ile ifade edilir ve genel niteliktedir.

HATIRLA

- Paragrafta konu belirlenirken paragrafın genelini, bütüncül bir şekilde özetleyen ifadeler aranmalıdır.
- Paragrafın konusu belirlenirken hangi duygu ve düşüncelerin üzerinde durulduğu, yorum yapılmadan belirlenmelidir.

ANAHTAR SORU

Valizler Eğleniyor, bir anlık kargaşadan doğan, curcunası bol bir durum komedisi. Gülümseten hikâyesinin arka planında suyun ve toprağın yaşamımızdaki yerine dikkat çeken yazar, ekolojik dengenin bozulmasının nedenleri üstüne düşündürüyor. Daha sürdürülebilir bir gelecek için doğal kaynakları ve biyolojik çeşitliliği korumanın önemine değinen kitap, çevresel farkındalığımızı artırıyor.

Bu parçanın konusunu yazın.

Çözüm: Metnin konusunu bulmak için şu soruya cevap aramalıyız? "Neyden bahsediliyor?" Metinde bir durum komedisini anlatan "Valizler Eğleniyor" adlı kitabın aslında çevre duyarlılığı oluşturacak bir arka planının olduğundan bahsedilmiştir. O hâlde bu metnin konusu, "Valizler Eğleniyor" kitabının konusudur.

1. Çocukken komşu ilde yaşayan büyükbabam ve büyükbabamla fazlaca vakit geçirirdim. Büyükbabam kentin tamamını dolaşıp insanların yangın çıkışlarını kontrol eden bir sigorta denetçisiydi. Acil çıkışların ve duman detektörlerinin fotoğrafını çekmesi gerekiyordu. Ben de ona özendiğimden çocuk yaşımda fotoğraflar çekmeye başladım. Birkaç yıl sonra dedem, bana akordeona benzeyen eski bir polaroid kamera verdi ve onunla dolaştığım sürece sigorta fotoğraflarını çekmek, benim görevim hâline geldi. Fotoğrafçılık kariyerim bu şekilde başladı.

Bu parçanın anahtar sözcüklerini yazın.

2.

Panda

Pandalar, Çin'e özgü ayı türüdür. Beyaz postu üzerindeki belli bölgelerinin siyah olması ile meşhurdur. Benzer renklere sahip olan bir karınca türü de bu nedenle "panda karıncası" olarak adlandırılmıştır.

Panda Karıncası

Örümcek

Örümcekler, eklem bacaklı hayvan türlerindendir. Gövdelerinden çıkan ve vücutlarına oranla genellikle uzun olan 8 bacakları vardır. Büyük Okyanus'ta yaşayan, 10 bacaklı ve her bir bacağı 3-4 metreyi bulan yengeç türü, bacaklarının biçimlerinden dolayı "örümcek yengesi" olarak adlandırılır.

Örümcek Yengesi

Fare

Fareler, küçük ve sivri yüzlü kemirgen hayvanlardır. Birçok alt türleri vardır. Dünyanın en küçük toynaklı hayvanı olan Güneydoğu Asya'ya özgü geyik türü "fare geyiği" olarak adlandırılmıştır.

Fare Geyiği

Bu parçaya uygun bir başlık yazın. Niçin bu başlığı belirlediğinizi açıklayın.

TANIM

- Bir metinde konuyla ilişkili olan ve sıklıkla tekrarlanan sözcükler, **anahtar sözcükler**dir.
- Anahtar sözcükler, paragrafın konu sınırlandırmasını belirlemede en büyük yardımcılardır.
- Metindeki önemli kavramlara, kişilere, olaylara veya özelliklere işaret eder.

BİLGİ

- **Başlık**, metnin konusunu, ana fikrini veya en önemli yönünü kısaca anlatan ifadelerdir. Başlık seçiminde şunlara dikkat edilmelidir:
- İçerik hakkında bilgi vermelidir.
- Ana düşünceyi özetlemelidir.
- Kısa, öz ve merak uyandırıcı olmalıdır.
- Metnin yalnızca bir bölümünü değil, tamamını ifade etmelidir.

DİKKAT

- Bir metne getirilecek başlık, konuya uygun olmalı ve anahtar sözcükleri içermelidir.

1. Sabah erken saatlerden itibaren araştırılmaya başlanılan su kesintileri pek çok İstanbullu tarafından merak ediliyor. Yaşadıkları bölgelerde oluşan su kesintilerinin ne zaman son bulacağına dair bilgileri araştıran İstanbullular, İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi (İSKİ) internet sitesini kontrol ediyor. İSKİ, internet sitesinde, yapılacak olan planlı bakım çalışmaları nedeniyle oluşan su kesintilerinin ne zaman son bulacağı gibi bilgileri vatandaşlar ile paylaşıyor.

Bu metnin konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İSKİ'nin görevleri
- B) İstanbul'da kuraklık
- C) İstanbul'daki su arızaları
- D) İstanbul'daki su kesintileri

2. Paul Salopek, dünya etrafında 39 bin kilometrelik bir yürüyüş yaparak atalarımızın Afrika'dan Güney Amerika'ya dek olan yolculuğunu tekrar ediyor. İki Pulitzer ödülü olan yazar, "Cennetten Çıkış Yürüyüşü" olarak adlandırdığı yolculuğu sırasında çlgın dünyamızı adım adım yaşayıp hakkında neler öğrenebileceğini anlamaya çalışıyor. Bu uğurda dokuz yılını yolda geçirmiş olan Salopek, yolculuğu süresince de 10 yazı yayımladı.

Aşağıdakilerden hangisi bu metnin anahtar sözcüklerinden biri değildir?

- A) Yolculuk
- B) Dünya
- C) Tarih
- D) Yürüyüş

3. İnternet haberlerinde kimi zaman karşımıza "İnsan dişli balık bulundu." gibi haberler çıkar. Aslında bu balık türü "pacu balığı" olarak adlandırılır. Ender bulunan bu balıklar, akvaryumda da yetiştirilebilir. Dişleri insan dişlerine benzer. En küçük türü 15 santimetre civarında olurken en büyük türü 60 santimetreden daha büyüktür. Büyük türler genellikle daha uzun süre hayatta kalır. Bir pacu balığı, 20 yıl kadar yaşayabilir.

Aşağıdakilerden hangisi bu metne getirilebilecek bir başlık değildir?

- A) Dişli Balıkların Ardındaki Gerçek
- B) Pacu Balıkları
- C) Pacu Balıklarının Türleri
- D) İnsan Dişli Balık Efsanesi: Pacu

4. Terk edilmiş bir kuyunun dibinden çıkartılan 146 bin yıllık insan kafatası, antik ve günümüz insanına yakından akraba olduğunu gösteren modern özellikleri bir arada taşıyor. Bazı araştırmacılar, "ejderha insanı" olarak adlandırılan bu türün bize Neandertallerden daha yakın olabileceğini savunuyor. Bazı araştırmacılar ise bu kafatasının Neandertallerin akrabası olan Denisova insanına ait olabileceğini öne sürüyor. Her ne olursa olsun bu kafatası, soyağacımızdaki bir gizemi aydınlatıyor.

Bu metne getirilebilecek en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Soyağacı Gizemi
- B) Neandertaller
- C) Denisova İnsanı
- D) İnsanın Yolculuğu

5. Her konuda kuşkucu olanlar için “orman banyosu” sadece ağaçlar arasında bir yürüyüşten ibaret olabilir. Ancak bir Japon geleneği olan bu yürüyüşler; tüm duyguların doğa ile bütünleştiği, kişinin kendi içine dönerek daha kasıtlı gerçekleştirdiği bir dizi uğraşı kapsar. 1980’de yaygınlaşan bu geleneği yaşatmak için Japonya Orman Terapisi Topluluğu, bir sertifika programı başlattı. Bugün dünya genelinde 1700’ü aşkın rehberi olan sistem, ağaç olan her yerde yürüyüşler düzenlenmesine önayak oluyor.

Bu metnin konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ormanlar ve Doğu kültürleri
- B) Orman banyosu geleneği
- C) Japonya’da orman gelenekleri
- D) Japonların hayatında ormanın önemi

6. Dünyaca ünlü oyun firmasının piyasaya sürdüğü yeni oyunda Türk bir ajan karakterinin de olması büyük yankı uyandırdı. 2025’te piyasaya çıkan ve birçok kişiyi heyecanlandıran bu oyunda Türk karakterin yaratım sürecini ve çok daha fazlasını oyun şirketinin Türkiye müdürü ile yapılan bir röportajdan öğrendik. Şimdi ise 800 kişilik bir ekibin çalışmasına dayanan bu sürecin kısa bir belgesel olarak izleyici ile buluşturulacağı duyuruldu.

Aşağıdakilerden hangisi bu metnin anahtar sözcüğü olamaz?

- A) Türk
- B) İnternet
- C) Oyun
- D) Karakter

7. Su geyikleri, boynuzlar yerine aşağı doğru uzamış köpekdişleri olan bir geyik türüdür. Çin ve Kore’ye özgü bir hayvandır. Çiftleşme mevsimlerinde sürü hâlinde, diğer zamanlarda ise yalnız yaşar. Bataklıkların sık bitki örtülerinde yaşayan bu geyikler, iyi birer yüzücüdür. Çok çekingen olduklarından sık gözlemlenemezler. Yine aynı nedenden ötürü üzerlerinde fazla araştırma da yapılamamıştır. Korktuğu zamanlarda düşmanlarından bir tavşan gibi zıplayarak kaçır.

Bu metne getirilebilecek en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Su Geyikleri
- B) Geyik Türleri
- C) Çine Özgü Hayvanlar
- D) Bataklıkta Yaşayan Hayvan Türleri

8. **Aşağıdaki metinlerden hangisinin anahtar sözcüklerinden biri “arkeoloji” değildir?**

- A) MÖ 210 yılına tarihlenen Toprak Askerler, Çin’in ilk imparatoruna öbür dünyada eşlik etmesi için gömülmüş gerçek boyutta asker ve hizmetçi heykellerinden oluşuyor. 1974’te çiftçilerin bulduğu bu arkeoloji mirası, ihtişamlı bir miras.
- B) 13. yüzyılda imparatorluğun zirve noktasındayken kullanılan bu başkent, döneminin en kapsamlı kentsel alanıydı. Arkeologlar, kentin düşüşüne ilişkin kanıtlar aramayı sürdürüyor.
- C) 1922’de mezarı açılan Mısır Firavunu Tut, özellikle altın cenaze maskesi ile dünya çapında bir arkeoloji ünlüsü oldu. Günümüzde Kahire’deki müzede yer alan maskeyi birçok turist ziyaret ediyor.
- D) Arkeoloji dünyasının en çarpıcı ve dehşet verici örneklerinden biri Pompeii’de yer alıyor. Buradaki insan kalıntıları, doğanın felaketlerinden kaçamadığını kanıtlıyor.

1. Neil Armstrong, 1969'da Ay'a ayak bastığında iki Rus tosağası hâlihazırda Ay'ın etrafında uçmuştu. Hatta içinde böceklerin de bulunduğu birçok hayvan, insanlardan önce uzaya çıkmıştı. Bunun nedeni, insanın uzay yolculuğunu kaldırıp kaldıramayacağı üzerine ön deneyler yapmaktı. Uzaya giden ilk köpek olan Layka, ne yazık ki bu yolculukta hayatını kaybederken uzaya giden ilk kedi olan Félicette, sağ salim dönmeyi başarabilmişti. Günümüzde artık kedi veya köpekler bu yolculuklarda kullanılmıyor olsalar da fareler, sirke sinekleri hatta denizanası uzay ve Dünya'daki biyolojik süreçleri daha iyi anlamamıza yardımcı olmayı sürdürüyor.

Bu metne aşağıdaki başlıklardan hangisi getirilemez?

- A) Hayvanlar Uzayda
- B) Uzayın Keşfi ve Hayvanlar
- C) Bilime Yön Veren Hayvanlar
- D) Astronomi Bilimi ve Hayvanlar

2. ABD'nin batısında küre ebegümecilerinin açtığı yerlerde, bu bitkilerden hem adını alan hem de onlardan besin için faydalanan bir arı türünü sık sık görebilirsiniz. Doğa fotoğrafçıları, bir tarlada yürürken arıların çiçekleri yatak olarak kullandıklarını tespit ettiler. Küre ebegümeci arıları kovan yapmıyor ve dişileri yer yuvalarında, erkekleri ise bitki üstünde uyuyor. Gün batımına doğru bir çiçekten diğerine uğrayarak kendine uyuyacak boş bir yatak arıyor.

Bu metnin konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Arılar
- B) ABD'nin doğası
- C) Arı kolonileri
- D) Küre ebegümeci arıları

3. **Aşağıdaki metinlerden hangisinin konusu “doğal afetler” olabilir?**

- A) Gezegenimizin her noktasını diğer canlılarla paylaşıyoruz. Bunların arasında mikroskopik ölçekte olan bakteriler, mikroplar ve virüsler de var. Aralarında yediklerimizin oluşmasını sağlayanlar ve bize faydalı olanlar da bulunuyor.
- B) Biyolojik ajanlar; insanları, hayvanları ve bitkileri öldüren onların hastalanmalarına sebep olan organizmalar ya da bu organizmaların ürettiği zehirli maddeler, yani toksinlerdir. Biyolojik tehditler; biyolojik ajanların ve emniyetsiz laboratuvar prosedürleri gibi koşulların oluşturduğu tehditlerin tümüne verilen isimlerdir.
- C) Dünya'nın doğal süreçlerinden kaynaklanan birçok büyük ve olumsuz olay vardır. Yangın fırtınaları, toz fırtınaları, seller, kasırgalar, hortumlar, volkanik patlamalar, depremler, tsunamiler, fırtınalar ve diğer jeolojik süreçler bu olayların içinde yer alır.
- D) Nükleer olaylar, doğrudan veya dolaylı olarak kazalara yol açabilir. Bu kazalar, nükleer enerji santrali veya diğer nükleer bir tesiste meydana gelebilmektedir. Nükleer kazalar Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı'nın (IAEA) INES ölçeğine göre sınıflandırılır.

4. **Aşağıdakilerden hangisi “sınav stresiyle başa çıkmanın yolları” konusuyla ilgili bir paragrafın anahtar sözcüklerinden biri olamaz?**

- A) Düzenli tekrar
- B) Kaygı bozukluğu
- C) Odaklanma
- D) Motivasyon

5.

Aşağıdakilerden hangisi bu metnin anahtar sözcüklerinden biri değildir?

- A) İş birliği B) Gönüllülük C) Liderlik D) Fikir alışverişi

6. Anahtar sözcükleri “hayvan, sokak” olan aşağıdaki metinlerden hangisi konu bakımından diğerlerinden farklıdır?

- A) Kadıköy Rıhtım'daki Atatürk Anıtı önünde toplanan hayvanseverler, sokak hayvanlarının haklarının korunması için eylem yaptı. En kısa zamanda bir yasa çıkarılmasını istediklerini belirten hayvanseverler, sokak hayvanlarının toplatılmasına veya eziyete maruz kalmalarına tepki gösterdi.
- B) Sokakta yaşayan hayvanlar, çöplerden buldukları sağlıksız yiyecekler ve atık sular nedeniyle birçok hastalık kapmaktadır. Bu nedenle kapılarımızın önüne koyacağımız bir kap su ve bir kap mama onların hayatını kurtarmak için zannedildiğinden daha önemlidir.
- C) Sokak hayvanlarının özellikle soğuk havalarda susuz kalması yaşamlarını çok olumsuz etkilemektedir. Su, sokakta yaşayan canlıların vücut ısılarını düzenlemede önemli bir rol oynar. Bu nedenle özellikle soğuk havalarda sokak hayvanları için kapımıza su koymak önemlidir.
- D) Belediyeler, günümüzde sokak hayvanlarının beslenmesi konusunda çok daha bilinçli davranıyor. Bir o kadar halk da bu konuda bilinçlendi. Sokaklardaki belirli noktalarda mama ve su istasyonları konarak sokak hayvanlarının temiz ve sağlıklı mama ile suya ulaşması sağlandı. Her il ve ilçede yaygın olmayan bu uygulamaların yaygınlaşması önemlidir.

1. Modern mühendislik de bazen yanılabilir. Dünyanın birçok yerinde dikkatle araştırılmış arşivler, uzmanların analizleri ve röportajlar ile büyük trajedilerin ardındaki mühendislik hataları ortaya çıkarılabiliyor. Başarısızlıkların ardındaki nedenleri bulmaya yönelik bu araştırmalar, gelecekte yaşanabilecek felaketlerin önüne geçmeyi amaçlıyor.

Bu paragrafın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mühendisler
- B) Sürdürülebilir yaşam
- C) Binaların evrimi
- D) Mühendislik hataları

2. 2020 yılı Ağustos ayında Beyrut Limanı'nda depolanmış olan amonyum nitratin patlaması tarihî mahalleleri yıktı, binaları yerle bir etti. 200 kişinin ölümüne ve 6 bin 500 kişinin yaralanmasına neden olan bu patlama sırasında, 1870 tarihli küçük bir saray kabul edilen tarihî bir köşk de ağır hasar aldı. Binalara restorasyon çalışması yapılacağını duyuran hükûmet, henüz bu restorasyon planı ile ilgili resmî bir açıklama yapmadı. Nesilden nesile devrıldıkları bu binalarda yaşayan tarihî bina sakinleri, hem yaralarını sarmaya hem de tarihe tekrar hayat vermeye çalışıyor.

Aşağıdakilerden hangisi bu metnin anahtar sözcüklerinden biri değildir?

- A) Beyrut
- B) Yıkım
- C) Patlama
- D) Tarihî

3. Bir ateş karıncası kolonisi, sular altında kaldıklarında inanılmaz bir iş birliği örneği sergiler. Batmayan bir kütle oluşturmak için her biri, ayaklarını diğer karıncaların bedenlerine takarak suyun üstünde ve altında sırayla vakit geçirir. Laboratuvar ortamında bu karıncaları izleyen bilim insanları, bol miktarda ateş karıncası, su dolu cam bir tank ve özel bir cam kaplama kullanarak ateş karıncalarının oluşturduğu yapıyı fotoğraflamayı başaramadı.

Bu metinde aşağıdakilerin hangisinden bahsedilmektedir?

- A) Ateş karıncaları ile ilgili araştırmalar
- B) Hayvanlar âlemi
- C) Ateş karıncaları
- D) Laboratuvar araştırmalarında fotoğrafçılık

4. Ülkenin ilk Covid-19 vakasının 10 Mart'ta açıklanmasından kısa bir süre sonra, İstanbul'un en popüler müzeleri, pazar alanları ve camileri geçici bir süre ziyarete kapatıldı. Dünyanın dört bir yanındaki birçok metropol gibi İstanbul da karantina kısıtlamaları karşısında derin bir sessizliğe büründü. Özellikle bahar günlerinde güneşin tadını çıkaracak İstanbullular ve turistler olmaksızın hem sokaklar hem de kentin iki yakasında her gün mekik dokuyan sayısız vapur boş kaldı.

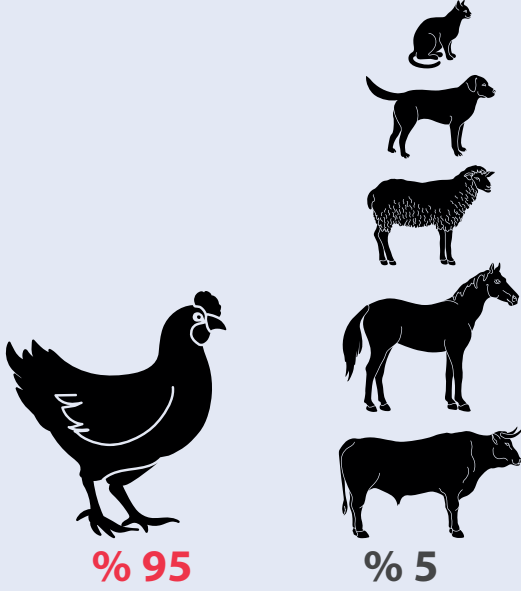
Bu metinde aşağıdakilerin hangisinden söz edilmektedir?

- A) Türkiye'deki Covid-19 önlemleri
- B) Covid-19'un sosyal hayata etkileri
- C) Deniz ulaşımı ve Covid-19
- D) Covid-19 yasakları sırasında İstanbul

5.

Sayıları Çok Fazla

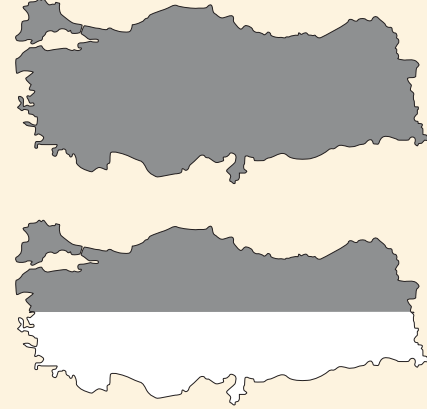
Hayal edebileceğimizden çok.

Türkiye’de sokaklarda ve çiftliklerdeki hayvanların %95’ini eti ve yumurtası için kullanılan tavuklar oluşturuyor.
Sokak hayvanları ve çiftliklerdeki diğer hayvanların oranı ise %5.

TÜİK verilerine göre 2020 yılında Türkiye’de yumurtası için kullanılan tavuk sayısı 120 milyondan fazlaydı.

Bu miktar, Türkiye nüfusunun neredeyse bir buçuk katı!
Bu tavukların büyük çoğunluğu kafeslerde yaşıyor.

Bu metne getirilebilecek en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hayvancılığımızda Tavuğun Yeri
C) Neden Tavuk Tüketiyoruz?

- B) Türkiye’de Tavuk Üretimi
D) Tavuk Üretiminde Yöntemler

6. Korku ve gerilim tarzı filmleri seven birçok insan tanıdığınızdır. Bu filmlerde karşılaşılan korkutucu olayların neden izleyiciler tarafından bu kadar beğenildiğini hiç düşündünüz mü? Bilim insanlarına göre bu durum insanın macera isteği ile kendini güvende tutma içgüdüğü arasındaki çatışmadan kaynaklanıyor. İzleyiciler macera tutkularını beslerken konfor alanlarından da çıkmamış oluyor.

Bu metne aşağıdaki başlıklardan hangisi getirilemez?

- A) Korku Duygusunun Kökenleri
C) Gerilim Sineması ve İzleyici Psikolojisi

- B) Korku Sineması Tutkusunun Ardındaki Gerçek
D) Neden Korku Filmi İzleriz?

1. Aşağıdakilerden hangisi konusu “israfı önleme” olan bir metinden alınmamıştır?

- A) Fransa, artık akıllı telefon ve dizüstü bilgisayar gibi ürünlerin onarılabilirlik puanıyla etiketlenmesini zorunlu kılıyor. Yeni “onarma hakkı” hareketi, cihazlarını değiştirmek yerine onarmak isteyen insanları etrafında topluyor.
- B) Dünyanın dört bir yanındaki üniversite öğrencileri, artık yemekhane yiyeceklerini topluyor. Daha sonra bunları gıda kurtarma ağı aracılığıyla yardıma muhtaç yerel topluluklara ulaştırıyor.
- C) Son yıllarda birçok marka, kışlık montlarda geri dönüştürülmüş kuş tüylerini kullanıyor. Bu amaçla kullanılmış yorgan ve giysilerden tüyler toplanıyor. Söz konusu uygulamanın karbon ayak izini önemli ölçüde azalttığı belirtiliyor.
- D) 1964 ve 1992 arasındaki sivil kargaşa dönemi nedeniyle doğası büyük oranda tahrip edilen Mozambik, son yıllarda hayata geçirilen çalışmalar sayesinde eski formuna kavuşuyor. Bu bölgede doğa adım adım tekrar canlanıyor.

- 2.** Versem kendimi bütün
Bir yelkenli olup engine;
Kansam bir an güzelliğine
Kuşlar gibi serseri ömrün.

Cahit Sıtkı TARANCI

Bu şiire aşağıdaki başlıklardan hangisi getirilemez?

- A) Yelkenli
- B) Kuşlar Gibi
- C) Balık Gibi
- D) Enginlerde Sefer

- 3.** Dizel, bazılarımız için yakıt tasarrufu sağlıyor ama havayı da kirletiyor. Kömür, kimilerimiz için soğuk kış günlerinin kurtarıcısı ama uzun vadeli etkileriyle canımıza kast ediyor. Orman yangınları, sadece ağaçları ve ormanın tüm canlılarını yakmakla kalmıyor, hepimizin yüreklerini dağlıyor. Yaşattığı acılarla birlikte havaya solunması kadar hazmedilmesi de güç dumanlar salıyor. Yalnızca dizel, kömür ve orman yangınları değil havamızı bozanlar. Şömine ateşi, benzin, anız yakmak, yanardağlardan püsküren duman, bacalardan gökyüzüne fışkıran zehirler de var. Gözle görünenler kadar görünmeyenlerle birlikte bu liste uzayıp gidiyor.

Bu metne getirilebilecek en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Havamızı Kirletenler
- B) Yakıtlar ve Hava Kirliliği
- C) Orman Yangınları ve Hava Kirliliği
- D) Hava Kirliliğine Farklı Bir Bakış

- 4.** Üç adam, Peru’daki kaygan ve dik bir yamacı tırmanıyordu. Amaçları “eski dağ” olarak adlandırılan yüksek bir sırtta bulunduğu söylenen harabeleri bulup incelemektir. Çiseleyen yağmurun altında, sonunda alana ulaştıklarında karşılarındaki manzaraya hayret ettiler. 400 yıl boyunca dış dünyada gizlenen İnkalara ait, el değmemiş bir hayalet kent duruyordu önlerinde. Aslında yerel halk bu harabeleri biliyordu. Fakat araştırmacıların keşfi ile Nisan 1913’te bu hisar, dünyaya tanıtılmış oldu.

Bu paragrafın anahtar sözcükleri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dağ-yamaç-yağmur
- B) İnk-şehir-halk
- C) Dağ-şehir-İnk
- D) Yamaç-yağmur-araştırmacı

5.

Bu metne getirilebilecek en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Eğitim Yaklaşımları B) Eğitimde Denge C) Eğitim Aşamaları D) Klasik Eğitim

6. İnternet üzerinde arama yapılırken arama motoruna anahtar sözcükler yazılır ve bu anahtar sözcüklerle ilişkili olan metinlere ulaşılır.

Buna göre “hava, kirlilik” sözcükleri ile arama yapıldığında aşağıdaki metinlerin hangisine ulaşamaz?

- A) Sağlığımızı etkileyen hava kirliliği, sadece dış ortamdan kaynaklanmıyor. İç mekânlarımızda gözümüzle gördüğümüzden çok daha fazlası bulunuyor. Zamanımızın %90'ını kapılar ardında çalışarak, okuyarak, yemek yiyerek, izleyerek, egzersiz yaparak veya uyuyarak geçiriyoruz. Evimizde rahat bir nefes aldığımızı düşünsek de hem tüm bu faaliyetlerimiz evimizin havasını kirletiyor hem de penceremizi açtığımızda evimize zehir doluyor.
- B) Havadaki kir, karmaşık bir gaz ve parçacık karışımından oluşur. Bu parçacıkların kimisi kan dolaşımına geçebilecek kadar küçüktür. Kan dolaşımına dek yolculuk yapan parçacıklar, en zehirli olanlar arasında yer alır. 2019 yılında hava kirliliğine bağlı rahatsızlıkların oranı küresel rahatsızlıkların %12'sini oluşturmuştur.
- C) Ulanbator, Moğolistan'ın başkentidir. 1,5 milyon kişiye ev sahipliği yapmakta olan bu kentte birçok ev kömür sobasıyla ısıtılmaktadır. Bu nedenle özellikle kış aylarında dünyanın en kötü hava kirliliğinin yaşandığı yerlerden biri hâline gelir.
- D) Doğduğumuz andan öldüğümüz ana kadar nefes alıyoruz. Bu yalnızca bizim için değil, yeryüzündeki tüm yaşam için hayati ve sürekli bir ihtiyaçtır. Kuru hava yaklaşık %78 azot, %21 oksijen ve %1 argondan oluşur. Havada ayrıca troposferin %0,1 ila %4'ünü su buharı oluşturur. Sıcak hava genellikle soğuk havaya göre daha fazla su buharı içerir.

TANIM

- **Ana Düşünce:** Bir paragrafta anlatılmak istenen asıl mesajdır. Yazarın okuyucuya vermek istediği temel fikirdir.
- **Ana Duygu:** Yazarın duygusal olarak yansıtmak istediği hissi belirtir. (Sevgi, umut, özlem, korku vb.)
- **Tema:** Şiirin genel konusunun ötesinde, evrensel bir kavram veya duygu etrafında şekillenir. (Doğa sevgisi, dostluk, cesaret, vb.)

DİKKAT

- Ana düşünce bulunurken paragrafın tamamı okunmadan karar verilmemelidir.
- Ana duygu, genellikle yazarın kullandığı sıfatlar, benzetmeler ve duygusal ifadeler ile kendini belli eder.
- Tema, yalnızca o paragrafa özgü değil; hayatın her alanında karşılaşılabilecek bir konudur.

İPUCU

- Ana düşünce, metnin sadece bir bölümünü değil, tamamını kapsamalıdır.
- Ana duygu belirlenirken yazarın niyeti değil, metinde okura hissettirilen duygu dikkate alınır.

ANAHTAR SORU

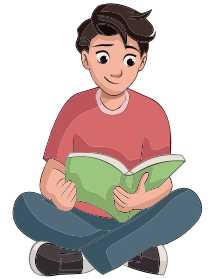
Gönlümüzün güzelliği sevgi ise beynimizin güzelliği de düşünebilme yeteneğimizdir. O yeteneği her an kullanalım. Unutmayalım ki düşünen insan, özgürdür. Kişi düşünerek pek çok sorununu çözümleyecek, pek çok şeyi bilecektir. Bu nedenle düşünün ve düşünebilen herkesi dinleyin.

Bu metnin ana düşüncesini yazın.

Çözüm: Metnin ana düşüncesi, metinde iletilmek istenen mesajdır. O hâlde bu metni, ana düşünceyi bulmak için tek cümlede özetleyelim: “Düşünme yeteneği insanı özgür kılar; bu yüzden düşünmeli ve düşünebilen insanları dinlemeliyiz.” ya da “İnsan, sorunlarını çözmek ve bilgiye ulaşmak için düşünme gücünü kullanmalıdır.” cümleleri, bu metnin ana düşüncesidir.

1. Kitap okuma alışkanlığı kazanmak için öncelikle okunan bir çevrede olmak çok önemlidir. Ailesi kitap okumayan bir kişi de okur ama zor edinir bu alışkanlığı. Bu nedenle çocuklarımızda kitap okuma alışkanlığı gelişmesini istiyorsak işe kendimizden başlamak gerek.

Bu metinde vurgulanan düşünceyi yazın.

2. Bitkiler, özellikle ağaçlar, havadaki karbon-dioksidi emer. Gövdelerinde, dallarında ve köklerinde biriktirir. Buna karbon depolama denir. Karbon depolama, doğanın dengesi için çok önemlidir. Her orman karbon depolar ama boreal ormanları karbonu sadece ağaçlarında değil, altındaki donmuş toprakta da uzun süre saklar.

a. Bu metnin konusunu yazın.

b. Bu metnin ana fikrini yazın.

3. İtfaiye araçları sadece su taşımaz; içlerinde termal kameralar, yüksek basınçlı köpük sistemleri, dronelar ve dijital telsizler vardır. Termal kameralar sayesinde yangının en sıcak noktalarını tespit ederler. Dronelarla yangın bölgesini, yangının büyüklüğünü ve yayılma hızını haritalandırır. Dijital telsizlerle ekipler birbirleriyle iletişim kurar. Uçaklar ve helikopterler de su veya köpük sıkarak yangının büyümesini engeller.

Bu metne göre aşağıdaki ifadelerin doğru mu, yanlış mı olduğunu işaretleyin.

	Cümleler	Doğru	Yanlış
1	İtfaiye araçlarının tek görevi yangına su taşımaktır.		
2	Termal kameralar, yangının en sıcak noktalarını bulmak için kullanılır.		
3	Dronelar, yangının yayılma hızını ve büyüklüğünü belirlemekte kullanılır.		
4	Dijital telsizler, yangın söndürmek için kullanılır.		
5	Helikopterler ve uçaklar, yangının büyümesini önlemek için su veya köpük sıkar.		

HATIRLA

- Ana düşünce genellikle paragrafın son cümlesinde verilir.
- Paragraftaki yardımcı düşünceler, ana düşünceyi destekler.
- Ana duygu her zaman kelimelerle açıkça yazılmayabilir; satır aralarından hissedilir.

BİLGİ

- Bir paragrafta **konu** sorulduğunda, "Yazar ne hakkında konuşuyor?" sorusunun cevabı düşünülür.
- Ana düşünce** sorulduğunda, "Yazar ne söylüyor?" sorusuna cevap aranır.
- Ana duygu** sorulduğunda, "Yazar ne hissediyor?" sorusuna cevap aranır.
- Tema** sorulduğunda, "Bu metin hangi evrensel duygu veya değer üzerine kurulu?" sorusu cevaplanır.

DİKKAT

- Her paragrafın bir konusu, bir ana düşüncesi vardır.
- Konu → "Ne hakkında?"
- Ana düşünce → "Ne söylüyor?"
- Ana duygu → "Ne hissediyor?"